

Det er umuligt at gjennemgaa alle de Lande eller alle de Exempler, hvortil der kan vises hen; man maa i et saadant Tilfælde holde sig til et enkelt Land, som er det typiske Land, til England. Her kan jeg nu heldigvis henwise til en Udtalelse, som jeg fandt mig foranlediget til for $\frac{1}{2}$ Aar siden, om de Vilkaar, de Betingelser, under hvilke den parlamentariske Styrelse har udviklet sig i England. Dersom jeg skulde give et dansk Ord — det kommer ikke saa meget an paa, om Ordet selv er af dansk Rod, som om Ordet forstaas i en dansk Forsamling — vilde jeg sige, at parlamentarisk Styrelse er alt Andet, end hvad de Herrer forstaa ved folkelig Selvstyrelse. Den engelske parlamentariske Styrelse er ivertimod en aristokratisk Koncentrering af Magtskylden paa enkelte Mænd under een Mands Ledelse paa Tid. Det er omtrent saa grundforskjelligt fra, hvad de ærede Medlemmer her fordrer under Navn af folkelig Selvstyrelse som muligt. I England er det gjennem den eie-dommelige traditionelle Udvikling kommet dertil, at Magten koncentrerer hos en Mand, som staar i Spidsen for en Samling af Parlamentsmedlemmer, der ere omtrent ligelig fordelte mellem Underhuset og Overhuset. Den engelske Souverain er ikke regelmæssig tilstede ved Statsraadsforhandlingerne. Hos os er Kongen tilstede i ethvert Statsraad, og det er i Statsraadet at alle vigtige Love og Foranstaltninger forhandles og afgjøres. I Kongens Nærværelse skulle altsaa alle Statsraadsforhandlinger foregaa, og Kongen tager der sin Beslutning paa vedkommende Ministers Indstilling. Der er efter vor Grundlov en Conseilspræsident, der i Øvrigt lige saa lidt som de andre Miniistre behøver at være Rigsdagsmand, men Grundloven har ikke anvist Conseilspræsidenten den engelske Premierministers Stilling; han har ikke forfatningsmæssig Eneret til at forhandle med Kongen, men det er i Statsraadet, at Kongen paa vedkommende Ministers Foredrag, efter at have hørt samtlige sine Miniistre, tager sin Beslutning. De danske Miniistre ere fremdeles ikke saaledes som de engelske ligelig delte mellem begge Huse, men det er de samme Miniistre, som forhandle paa begge Steder. Jeg har før fremhævet dette Punkt; jeg er overbevist om, at de ærede Medlemmer ikke have taget sig Tid til at overveie, hvad der ligger i denne Forskjel. Svikten Forskjel der er mellem selve Forsamlingerne, det kan jeg ikke betvivle, at de ærede Medlemmer maa være fuldt vel bekendte med; det engelske Underhus er langt, langt mere aristokratisk end vort Landsthing. Men, mine Herrer! hvorledes er nu altsaa hele denne Udvikling kommen i England, der skulde paaberaabes som Noget, der i dette Døielik kunde efterlignes hos os. Læg dog Mærke til — jeg gentager, hvad jeg har sagt for et halvt Aar siden —, at den er Resultatet af 200 Aars Udvikling, men jeg føier til: Læg særlig ogsaa Mærke til Udgangspunktet. Sammenlign engang den 200-aarige

Udvikling i England med Udviklingen i den tilsvarende Tid hos os, med hvert Lands særegne Udgangspunkt for Die; thi først derved forstaas ret Alt, hvad der ligger i den 200-aarige Udvikling. I England var for over 200 Aar siden Kronens Magt knækket, og først som Kronens Magt er knækket, begynder den parlamentariske Udvikling, der vel omtrent maa siges at have naaet sin Høide ved Aaret 1848, thi fra 1848 gaar det parlamentariske System tilbage i England. Men Danmark, hvorledes er Forholdet der? For 200 Aar siden seirede Gnevælden, og i de siden forløbne 200 Aar er det Gnevoldskonger, som have hersket i Danmark indtil 1848, da Gnevoldskongen af fri Magtfuldkommenhed besluttede at dele Magten med Folket. Tro De da, mine Herrer, at denne 200-aarige forskjellige Udvikling i disse to Lande ikke skulde være det, der i Virkeligheden behersker den hele Tilstand baade i England og i Danmark. Altsaa, mine Herrer, de finde ikke ad Begrebets Veje Noget til Forvar for den Raastand, at Ministeriet skulde dannes efter Folkethingets Flertals Frem- og Tilbagevingninger, og De finde ingen Hjemmel i den engelske Udvikling for, at den danske Forbund skulde være egnet til den engelske Plantes Overførelse.

Vort Grundlag, det, vi have at holde os til, det er den danske Grundlov. Den Forfatning, som er hjemlet ved den danske Grundlov, er ikke en historisk udviklet Forfatning, men ikke desto mindre er den i sit Indhold som i sin Tilblivelse naturligtvis bestemt ved de foregaaende 200 Aars Udvikling. Den er i hele den Maade, hvorpaa Bygningen er opført, bestemt ved en 200-aarig Gnevælde. Den store, gennemgribende Forandring, der er foregaaet, det er den, at Lovene ikke længere udgaar fra den suveræne Konge alene, men at Lovene kun udgaar af en fri Overensstemmelse mellem Regjeringen og Repræsentationen. Som selve Grundlovens Tilblivelse fremgik af den Beslutning hos Kongen, der blev tagen af fri Magtfuldkommenhed, at opgive sin tidligere Gnevældighed, og som selve Grundlovens Indhold er bestemt ved en lykkelig Overensstemmelse mellem Kongen og den af ham indkaldte Rigsforsamling, saaledes er ogsaa det frentidige Grundlag Lovens Grundlag, det er Overensstemmelsen mellem Regjeringen og de forskjellige ved Grundloven indstiftede Institutioner. Spørge De mig nu, hvor er da Magtens Lyngdepunkt, naar den ikke er i Folkethinget, saa skal jeg svare Dem derpaa, saavidt overhovedet et Svar kan gives paa denne Art af Spørgsmaal med saa Ord. Det retlige Lyngdepunkt, det retlige Centrum er: Rigsgretten. Det moralske Centrum er: det konstitutionelle Kongedømme. Før Gnevældens Indførelse var det et gammelt Ord her i Danmark, at det er Kongen, som giver Alle Fred. Ogsaa efter Gnevældens Afstæffelse gjaelder dette gamle Ord, saa at ogsaa det konstitutionelle Konge-